

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KFI/EPHB	Strana:	1 / 4
Název předmětu:	Epistemologie		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	25.05.2024 13:49

Pracoviště / Zkratka	KFI / EPHB			Akademický rok	2023/2024
Název	Epistemologie			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 5 Kred.			Forma zakončení	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Min. (B+C) studentů	5
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano			Hodn. stup. zp. před zk.	S N
Hodnotící stupnice	1 2 3 4				
Počet hodin kontaktní					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ano v případě předchozího hodnocení 4 nebo nic.				
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem kurzu je nahlédnout tradiční přístupy k poznání, problémy moderní epistemologie a teorie pravdy. Zaměřuje se na problematiku víry a rozumu, mysli, vědomí a mozku. Položena bude otázka apriorního vědění. Diskutován bude problém demarkace v dějinách a moderní epistemologii.

Kurz se bude věnovat také otázce racionality v odlišných kulturních, historických a hodnotových kontextech.

Kurz je rozvrhován jednou za dva roky.

Požadavky na studenta

Zápočet: Aktivní účast na semináři (domácí příprava na četbu seminárních textů, schopnost na semináři rozebrat/vyložit/interpretovat vybranou pasáž). Seminární práce v rozsahu 4-5 normostran prokazující schopnost představit konkrétní historickou podobu vybraného epistemologického problému nebo schopnost analyzovat konkrétní epistemologický problém a různé přístupy k jeho řešení a jejich prezentace na semináři.

Zkouška: Zkouška je kombinovaná a ověřuje znalosti základních epistemologických problémů a koncepcí.

Obsah

1. Teoretické přístupy v epistemologii (realismus, internalismus, skepticismus, falibilismus)
2. Základní epistemologické kategorie (vědění, pravda, justifikace)
3. Vymezení problému poznání u Platóna a Aristotela
4. Nuance novověkých epistemologií: racionalismus (R. Descartes) a empirismus (T. Hobbes)
5. Problém syntetických soudů a priori: D. Hume versus I. Kant
6. Kantův "kopernikánský obrat" jako změna epistemologické perspektivy
7. Kritika tradičních epistemologických přístupů a pravdy u F. Nietzscheho a J.-F. Lyotarda
8. Kořeny analytické epistemologie: B. Russell a L. Wittgenstein
9. Poznání v kontinentální filosofii: E. Husserl a M. Heidegger

10. Vědecké poznání a problém zdůvodnění: R. Carnap, K. R. Popper, P. Feyerabend
 11. Poznání jako vysvětlení (H. Albert) versus poznání jako rozumění (H.-G. Gadamer)
 12. Naturalizovaná epistemologie: W. V. O Quine a D. Davidson

Studijní opory

Studenti mají k dispozici oporu ve formě skupiny/týmu v rámci systému Microsoft Teams.

Studentům jsou dostupné všechny aktuální informace ke kurzu (termíny, materiály či odkazy na ně) na stránce předmětu v Courseware.

Studenti mají k dispozici elektronickou učebnici v rámci Kompendia KFI - https://www.esf.kfi.zcu.cz/kompendium-hum/?course=kfi_ude

Garanti a vyučující

- **Garanti:** Mgr. Miloš Kratochvíl, Ph.D.
- **Přednášející:** Mgr. Jitka Paitlová, Ph.D. (100%)
- **Vede seminář:** Mgr. Miloš Kratochvíl, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Základní:** Kant, Immanuel. *Kritika čistého rozumu*. 1. vyd. Praha : Oikoymenh, 2001. ISBN 80-7298-035-1.
- **Základní:** Quine, W. V. O.; Marvan, Tomáš; Dostálová, Ludmila. *Vybrané články k ontologii a epistemologii*. 1. vyd. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2006. ISBN 80-7043-510-0.
- **Doporučená:** Heidegger, Martin. *Bytí a čas*. Praha : Oikoymenh, 2002. ISBN 80-7298-048-3.
- **Doporučená:** Novák, L.; Vohánka, V. *Kapitoly z epistemologie a noetiky*. Praha : Krystal OP, 2015. ISBN 987-80-87183-71-7.
- **Doporučená:** Platón. *Kleitofón, Ústava, Timaios, Kritias*. Vyd. 1. Praha : Oikoymenh, 2003. ISBN 80-7298-067-X.
- **Doporučená:** Descartes, René. *Meditace o první filosofii*. 1. vyd. Praha : Oikoymenh, 2003. ISBN 80-7298-084-X.
- **Doporučená:** Aristotelés; Rezek, Petr. *Metafyzika*. 3. vyd., V nakl. Petr Rezek 2. Praha : Rezek, 2008. ISBN 978-80-86027-27-2.
- **Doporučená:** Lyotard, Jean Francois. *O postmodernismu : postmoderno vysvětlované dětem : postmoderní situace*. 1. vyd. Praha : Filosofía, 1993. ISBN 80-7007-047-1.
- **Doporučená:** Nietzsche, Friedrich. *O pravdě a lži ve smyslu nikoli morálním*. 2., opr. vyd. Praha : Oikoymenh, 2010. ISBN 978-80-7298-428-2.
- **Doporučená:** Gadamer, Hans-Georg. *Pravda a metoda I : nárys filosofické hermeneutiky*. Vyd. 1. Praha : Triáda, 2010. ISBN 978-80-87256-04-6.
- **Doporučená:** Descartes, René. *Principy filosofie : výbor doplněný dvěma Descartovými dopisy princezně Alžbětě Falcké : Bilingva*. 2. opr. vyd. Praha : Filosofía, 1998. ISBN 80-7007-120-6.
- **Doporučená:** Hume, David. *Zkoumání o lidském rozumu*. 1. vyd. (v tomto překladu). Praha : Svoboda, 1996. ISBN 80-205-0521-0.
- **Doporučená:** Russell, Bertrand. *Zkoumání o smyslu a pravdivosti*. Praha : Academia, 1975.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivita	Časová náročnost aktivity [h]
Kontaktní výuka	52
Příprava prezentace (referátu) [3-8]	10
Příprava na zkoušku [10-60]	38
Vypracování seminární práce v bakalářském studijním programu [5-40]	30

Celkem:

130

Hodnotící metody**Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:**

Kombinovaná zkouška,

Odborné dovednosti - odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Seminární práce,

Individuální prezentace,

Demonstrace dovedností (praktická činnost),

Obecné způsobilosti - obecné způsobilosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnotícími metodami:

Kombinovaná zkouška,

Individuální prezentace,

Seminární práce,

Předpoklady**Odborné znalosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:**

představit základní postavy a témata z dějin filosofie od antiky až po 20. století

popsat historické a kulturní reálie období 19. a 20. století

Odborné dovednosti - pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

používat s porozuměním základní filosofickou terminologii

identifikovat určitý problém (tezi) a reprodukovat argumentaci obsažené v zadaném textu

využívat moderní technologie, zejména informační databáze

Obecné způsobilosti - před zahájením studia předmětu je student schopen:

bc. studium: své učení a pracovní činnost si sám plánuje a organizuje,

bc. studium: rozpozná problém, objasní jeho podstatu, rozčlení ho na části,

bc. studium: efektivně využívá moderní informační technologie,

Vyučovací metody**Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:**

Přednáška založená na výkladu,

Analyticko-kritická práce s textem,

Samostudium,

Odborné dovednosti - pro dosažení odborných dovedností jsou užívány vyučovací metody:

Seminární výuka (badatelské metody),

Demonstrace dovedností,

Samostatná práce studentů,

Prezentace práce studentů,

Obecné způsobilosti - pro dosažení obecných způsobilostí jsou užívány vyučovací metody:

Demonstrace dovedností,

Prezentace práce studentů,

Seminární výuka (badatelské metody),

Výsledky učení**Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:**

představit základní postavy a epistemologická témata z dějin filosofie a filosofie 20. století
 charakterizovat nejdůležitější epistemologické koncepce z dějin filosofie a filosofie 20. století a vysvětlit jejich souvislosti
 shrnout vybrané významné filosofické spisy týkající se epistemologie z dějin filosofie a filosofie 20. století

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

analyzovat pramenné filosofické texty z období dějin filosofie a filosofie 20. století
 interpretovat vybrané epistemologické pasáže filosofických textů
 sledovat argumentační postupy týkající se epistemologických problémů u vybraných autorů nebo vybraných textů
 argumentovat a diskutovat o konkrétním epistemologickém tématu filosofie

Obecné způsobilosti - po absolvování předmětu je student schopen:

bc. studium: srozumitelně a přesvědčivě sdělují odborníkům i laikům informace o povaze odborných problémů a vlastním názoru na jejich řešení,
 bc. studium: srozumitelně shrnou názory ostatních členů týmu,

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etap	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Humanitní studia	1	22-2	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	3	LS
Humanitní studia	Bakalářský	Kombinovaná	Humanitní studia	1	22-2	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	3	LS
Humanitní studia	Bakalářský	Kombinovaná	Humanitní studia	1	23-1	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	2	LS
Humanitní studia	Bakalářský	Kombinovaná	Humanitní studia	1	21-3	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	2	LS
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Humanitní studia	1	23-1	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	2	LS
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Humanitní studia	1	21-3	2023	Povinné volitelné předměty- Humanitní studia pro informační společnost	B	2	LS